

AKINCI OCAĞININ SÖNMESİ

XVI. asır sonlarında, Türklerin “Eflâk” dedikleri Güney Romanya'nın voyvodası Mihai, devlete isyan etti. Sadrâzam Sinan Paşa, 100.000 kişilik bir orduyla Romanya'ya girdi. Türk ordusu karşısında ezilmek istemeyen Mihai, Türkler ilerledikçe, geri -çekiliyordu. Sinan Paşa, Romen isyanım bastırduğım sanarak, geri dönmeye başladı. Satırcı Mehmed Paşa'yı, sadece 2.000 askerle Bükreş'te bırakmıştı.

Sadrâzamin bütün harekâtım casusları aracılığıyla günü gününe, hattâ saati saatine haber alan âsi voyvoda Mihai, Sinan Paşa, Targovişte şehrinden ayrılır ayrılmaz Eflâk'a girdi. Türk ordusunu, icabında kaçabilmek için, 24 saatlik mesafeden takip ediyordu. 19 Ekim 1595 günü Mihai, Targovişte'ye girdi. Şehri savunan 3.500 Türk'ten Ali Paşa, Koçu Bey ve diğer yüksek rütbeli subaylar, hafif ateşte çevrile çevrile kızartıldıktan sonra, Mihai ve maiyeti tarafından büyük bir iştiha ile yenildiler. Diğer Türkler, kazığa oturtuldu. Bu suretle, Kazıldı Voyvoda'dan bir buçuk yüzyıl sonra, Romenlerin barbarlıkta bir nebze geriye gitmedikleri anlaşıldı. Esasen hepsi vahşî olan Balkan kavimciklerini bu gibi alışkanlıklarından alıkoyan, Türk idaresiydi. Hortlak ve vampir hikâyelerinin, bütün dünyaya Romanya'dan yayılması, bir tesadüf değildir.

Bu facia olurken, gafil Sinan Paşa, Tuna'nın Kuzey kıyısına erişmiş, Yerköy'ü kalesine gelmişti. Yerköy'ünün karşısında, Tuna'nın öbür kıyısındaki Rusçuk'a geçecekti, önce kendisi ve maiyeti Tuna'yı geçerek Rusçuk'a erişti. Ordunun ve ağırlıkların geçmesi, 3 gün, 3 gece sürecekti. Ordunun ardım korumakla görevli akıncı sınıfı, en son köprüyü geçecek ve onlar da geçince, köprü atılacaktı. Türk askeri, bilhassa akıncılar, büyük ölçüde ganimet almışlardı. İktidarını her zaman için servetine borçlu olan Sinan Paşa, bu ganimetten beşte bir devlet payı, bilhassa serdâr payını kaçırmamak için, köprü başlarına tahsildarlar koydu. Savaş alanında bulunan bir ordudan ganimet payının o zamana kadar bu şekilde toplandığı görülmuş bir şey değildi; Sinan Paşa'nın icadıydı. Tahsildarlar, köprüden geçen her askerin eşyasını yoklayıp, hazine ve serdâr payım aldıktan sonra salıveriyorlardı. Âsi voyvoda Mihai'nin 70.000 kişiyle gittikçe yaklaştığı biliniyordu. Bu durumda ordunun Tuna'nın iki yakasında ikiye ayrılmasının çok tehlikeli olduğu, birkaç defa Sinan Paşa'ya hatırlatıldı. Ancak ihtiyar Sadrâzam, bu sözlere kulak asmadı. Mihai, Türk ordusu geçinceye kadar, harekete başlamadı. Akıncılar hariç bütün ordu geçince, top ateşi açtırdı. Akıncıların can vermeden silâhlarını teslim etmemelerinin ocaklarının geleneği olduğunu bilen Voyvoda, yüzlerce metrelik köprü üzerinden akıncıları Tuna'ya dökmek istiyordu. Düşman toplamım sesleri duyulunca, Sinan Paşa, ganimet toplamaktan vazgeçtiğini bildirdi. Ancak bu emir, çok geç verilmişti. Birkaç isabet alan tahta köprü, çöktü. Binlerce ve binlerce akıncı, sonbahar coşkunluğuyla kaynayan “kanlı Tuna

deryâsının dalgalarına gömüldü. Henüz geçemeyen birkaç bin akıncı da, düşman kılıçları altında can verdi. “Bu suretle akıncı taifesinin ekseri karşı yakada bulunmakla, hiç ferd halâs olmayıp, ol zamânda akıncı kökü kesilip münkariz oldu. Ve bir mertebe musibet ve hasâret oldu ki, bir asrda nazîri vâki ve bir târîhde böyle inhizâm şâyî’ olmamışdı”.

Bu suretle XVI. asrın son yıllarında, Türk akıncı ocağı, bir daha altından kalkamayacağı bir darbe yedi. XVII. asırda akıncılık, geçen iki yüzyıldaki bütün önemini kaybetmişti. Bu faciada büyük sorumluluk, Sinan Paşadadır. Diğer ihanetlerine rahmet okutan bu son mârifetinden fazla bir üzüntü göstermeyen Paşa’nın tek endişesi, köprü faciasının iktidardan düşmesine sebep verip vermeyeceği problemydi. Ordu, “yapdığı rezâleti gör!” diye Sadrâzamın aleyhinde gösteri yaptıysa da, seksenlik ihtiyar, buna da aldırmadı. Subaylar, Sadrâzamdandan izin almaya lüzum bile duymadan, birlikleriyle, kışlamak üzere, şuraya buraya dağıldılar. 8 kasım 1595’te Sinan Paşa, Rusçuk’tan ayrıldı. Rusçuk - İstanbul yolunda tek düşüncesi, sebep olduğu yıkımları ne şekilde açıklayacağı, iktidarda nasıl kalabileceği ve muhaliflerini nasıl korkutacağı veya satın alacağı idi. Ancak, daha İstanbul’a varmadan, yolda azledildi. Sebep olduğu faciaların onda biri kadar suç işleyen paşaların hayatlarını koruyamadıkları XVI. yüzyılda Sinan Paşa, Malkara’daki ünlü mâlikânesine çekildi. Tek endişesi, beşinci defa nasıl sadrâzam olabileceği düşüncesiydi. Bu inanılmaz iş de oldu. Sinan Paşa’nın halefi, çok değerli bir adam olan Lala Mehmed Paşa, ancak 9 günlük bir sadrazamlıktan sonra öldü. Sinan Paşa, gene sadâret makamına çağırıldı. 4 ay, 5 gün sonra, bu görevde iken, seksen küsur yaşında öldü ve bu şekilde uzun siyasî hayatım kapattı.

Kaynak: Yılmaz Öztuna, Türk Tarihinden Yapraklar, MEB, İstanbul, 1989. S.151-154